

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak terek in petek. — Depisi naj se izvršijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 3 krome temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Zasednina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Vabilo na naročbo!

Končan je XI. letnik „Domovine“. Kaj je storil ta list za probujo in narodno organizacijo na Spodnjem Štajarju, bilo bi odveč pisati. Da je potreben, zelo potreben ta list, dokaz je veliko število naročnikov. „Domovina“ skušala je vedno odločno vršiti narodno svojo dolžnost, zato zadela je marsikaterokrat ob neprilike, ki so izvajale bridkosti in materijelno škodo onim, ki so posvetili svoje žitje napredku naroda. A prestano je vse. S podvojeno močjo šli bomo na delo in storili možno, da list ohrani svoje dobro ime in zadošča stavljeni mu nalogi. Prepričani smo, da nas prijatelji ne bodo pustili na cedilu ob tem važnem trenutku in storili vse, nam pridobiti še novih naročnikov, da potem tudi materijelno podprti storimo še lahko več za dobro in pošteno stvar.

„Domovina“ stane, kakor dosedaj, za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome in za četrt leta 2 kroni.

Uredništvo in upravništvo „Domovine“ v Celju.

Naša bilanca.

Prvo leto dvajsetega stoletja se potaplja v zaton. Novi vek, dvajseti vek ima biti slovanski, ko izpolnimo Slovani svojo veliko prosvetno nalogo. To stoletje ima združiti vse Slovane na skupnem delu kulture in pokazati vsemu svetu slovanske sposobnosti ter zadiviti s tem celo človeštvo.

V tem veku naj se slovanski rodovi oslobode izpod tujinskega jarma, ki jih tlačí na severu in jugu; v tem veku naj se otresejo slovanski rodovi nemške, italijanske in mažarske pesti, ki jim leži na tilniku in onemogočuje sloboden kulturni razvoj. A tudi tam, kjer so Slovani samostojni in združeni pod slovanskim žezlom, naj se slovanski rodovi otresejo tujinstva, ki jih hoče ugonobiti na njihovih lastnih tleh. Tujega, nam sovražnega duha se ima otresti slovanstvo povsod, da se dvigne čilo in mogočno kakor mlad junak ter posveti novi vek svojim vzvišenim namenom.

Ko smo pred letom dni prestopili prag tega stoletja, šla je z nami zavest, da stopimo v novo dobo, kjer bode vse pomlajeno, vse boljše, nego pa je bilo v starem, usodnem 19. veku. Z novimi upi in nadami smo Slovenci zapričeli novo stoletje, opiraje se na staro resnico, da krivica mora enkrat pasti, da mora zavladati tudi našemu narodu srečnejša doba, ko se otrese težkih spon, ki so ga ovirale doslej vse dni na potu napredka.

Ali takoj prvi korak v novo stoletje nam je bil zagrenjen, takoj smo doživeli hud udarec, ki nam je priletel z vso silo ter nas zadel naj-občutljivejše. Takoj prve dni letošnjega leta so

se vršile državnozbornske volitve in Slovenci smo izgubili, žal, dva svoja zastopnika, namreč edin slovanski koroški mandat so nam ugrabili Nemci, v Istri pa je padel slovanski zastopnik prebi valstva za peto kurijo. Izguba na Koroškem pa je tem silnejša, ker zdaj naš rod tam gori nima nobenega svojega zastopnika na Dunaju, in se splošno dvomi, da bi si mogli Slovenci ta mandat še kedaj osvojiti, ako bode ponemčevanje v Korotanu se še nadalje izvrševalo z isto doslednostjo kakor dozdej, in ako se ne spremeni se danji, za Slovane skrajno neugodni vladni sistem v Avstriji. V istini je položaj koroških Slovencev od leta do leta žalostnejši, vedno bolj se odtušuje slovenskemu pokoljenju in zapadajo potujčenju. Na pomlad se vrše deželnozbornske volitve, in tedaj nam prete nove izgube. Splošno vlada bojazen, da ne bi izgubili dveh deželnozbornskih mandatov, tako, da bi nam ostal še samo eden. To je naravnost brezupno. Boljše so razmere v Istri; tam prodira narodna zavest vedno v širše kroge, in opravičena je nada, da si letos izgubljeni mandat zopet priborimo.

Zagrenilo nam je veselje in nas navdalo s trpkostjo ter nezaupnostjo napram novemu stoletju tudi to, da si štajarski Slovenci nismo mogli osvojiti mandata spodnještajarskih mest in trgov skupine Celje Brežice. Vsekakor smo po številu glasov nekaj napredovali, a vseeno upanje se nam ni izpolnilo, katero smo gojili.

Na Kranjskem in Goriškem jo ostalo vse pri starem, k večjemu, da se je žalostni razpor med strankami še poostiril. To je vsekakor za losten znak, ki nikakor ne priča o narodnem napredku, niti o ljubezni do naroda. Kjer se po večini iz strankarskih vzrokov zanemarljavi glavni ideal, katerega bi imela gojiti vsaka slovanska stranka, gledati namreč samo na to, kar bi koristilo Slovanstvu, kar bi nas povzdignilo, tam je o narodnem napredku govoriti nemogoče. Vsak narod si pomaga sam kovati svojo usodo, in gorje narodu, katerega udarci, prizadeti mu po njegovi lastni krivdi, še vedno niso izučili, kateri noče razumeti jeklenih slov zgodovine o razpadu narodov, ki so bili nesložni.

Najveselejše gibanje je opazovati med tržaškimi Slovenci; tam v istini napreduje slovanska ideja, narodna zavest cvete in prodira v najširše sloje. V tem se imajo odhodni Slovenci zahvaliti v prvi vrsti dobrim, požrtvovalnim voditeljem. Tržaško Slovanstvo za naš narod ni izgubljeno, temu ravno od tam dobivamo najlepše vzglede, kaj premore narodna požrtvovalnost.

V gospodarskem oziru smo Slovenci ne koliko napredovali; korak za korakom, pola goma a gotovo, stopamo na tem polju naprej, in upati je, da bode tu naš napredek od leta do leta lepši.

Letošnje leto smo dobili bohinjsko železnico, ki je del druge železniške zveze s Trstom. S tem bode prebivalcem Bohinja in sploh planinskemu delu Kranjske odprt še večji promet; izvažali bodo lažje svoje izdelke, industrija bode poskočila in blagostanje se množilo. Sveda je po drugi strani nastala nova nevarnost, da se tuž živelj naseli na naši planinski zemlji, da izkoristi naravne zaklade in moči zase. V tem

oziru bode treba previdnosti in skrbi, da se ne nasele novi roji lakomnih tujcev med nami, ker bi to bilo nam v veliko škodo.

Na polju narodne probuje se je delovalo letos mnogo in skoraj povsod, kjer je bila potreba, dasi bi se bilo v tem oziru storilo lahko še mnogo več kakor pa se je v resnici.

Tu imamo še obširen delokrog, čaka nas še mnogo truda, da zaplodimo slovansko idejo v vse sloje in v vse dele naše domovine. Jako veselo gibanje se je začelo zadnji čas po slovanski zemlji, sproženo od naše akademične, mladine t. j. borba za slovansko vseučilišče.

To gibanje nas je navdalo z veselim upanjem, da dozorevajo plodovi mnogoletnega narodnega delovanja, da se ljudstvo vzbuja in hlepi po napredku, da se dviga k luči, k prosveti.

Dvajseti vek, vek Slovanov! Dajmo delati v to, da bode v istini sedanje stoletje posvečeno vstajenju in prerobenju združene velike slovanske družine. V nas samih je moč, v nas samih so zmognosti, in od nas je odvisno, ali se hočemo dvigniti in izpolniti veliko nalogo, katero nam je odmerila zgodovina.

Brez dela, samo od sebe, se ne bo zgodilo ničesar; naš preporod zavisi od skupnega dela in napore združenih Slovanov. Ne izgubimo izpred oči nikdar svojih visokih ciljev, stremimo k popolnosti — in z nami bode Bog in sreča junaška!

Kmetijske zadruge.

Kako žalostne in obupne da so razmere med poljedelskim prebivalstvom Avstrije, je naglašal prestolni govor že leta 1891, a od tedaj je položaj poljedelcev postajal še od leta do leta slabši. Ves čas se je kazala nujna potreba, da se avstrijski poljedelci združijo in skupno zastopajo svoje koristi. V ta namen je vlada državnemu zboru na Dunaju v zadnjem zasedanju predložila načrt zakona, ki naj bi omogočil stanovsko organizacijo avstrijskih poljedelcev; kakor smo že poročali, je bil zakon od zbornice potrjen.

Mnogi poljedelci danes več ne živijo ob čistih dohodkih svojega zemljišča, ampak se vzdržujejo s tem, da delajo dolgove in zajemajo tako potrebni denar iz prodaje svojih zemljišč. Strah in groza je, kako se naš kmet zadolžuje! Ako so že leta 1891 bili prepričani o tej žalostni istini, in da je treba organizacije kmečkemu stanu, je to danes tem nujnejše, ker so razmere poljedelstva še slabše, žalostnejše in obupnejše, zlasti od leta 1890, odkar so v veljavi trgovinske pogodbe.

Od tega časa se je 70 odstotkov žita manj prodalo v inozemstvo; leta 1889 smo še 26 odstotkov pšenice, kolikor je potrebuje Nemčija, pokrili iz Avstrije, leta 1898 pa še samo 04 odstotkov. Do leta 1890 je v Nemčijo skoraj samo Avstrija izvažala svojo pšenico, danes pa nas je Amerika že skoraj čisto izpodrinila.

Strašno se je v zadnjih letih tudi znižal naš izvoz prašičev in svinjskega mesa v Nemčijo. Leta 1890 smo Nemčiji prodali 378 odstotkov skupne potrebe, leta 1898 le še 03 odstotkov. Naš izvoz je torej skoraj prenehal.

